

Opera en operette

In Nijetrijne schijnt de zon ook als het regent

© Paul Korenhof, augustus 2019

Salieri (arr. Schlepp/Zwolschen): Trofonio's Erfenis

Pieter Hendriks (Aristone), Jacques de Faber (Plistene), Erik Slik (Artemidoro), Mijke Sekhuis (Ophelia), Donij van Doorn (Dori)

Huub van de Velde (contrabas), Jurgen van Hattum (fluit), Arco van Zon (hobo), Hanka Clout (klarinet), Leendert Booyens (fagot), Allard Robert (hoorn), Vaughan Schlepp (piano en directie)

Regie: Nynke van den Bergh

Productie: Opera Nijetrijne

Gezien: 13 augustus

Voorstellingen tot en met 25 augustus

Informatie: www.operanijetrijne.nl

De muziek van Antonio Salieri is bijna niet meer weg te denken uit het operafestivalletje dat nu al voor de negentiende maal plaatsvindt in Nijetrijne, een dorpje in het Natuurgebied De Rottige Meente. Jaarlijks wordt daar een opera uitgevoerd op een weilandje met een tribune voor 250 toeschouwers en met decor dat uitzicht biedt op het riviertje de Scheene. Ter verhoging van de couleur locale vaart daarop af en toe een bootje voorbij, terwijl bij mooi weer aan de overkant van het water wordt gefietst en honden worden uitgelaten.

Vooraf en in de pauze worden de bezoekers onthaald op een hapje en een drankje, en na afloop wordt aan lange tafels in tenten een driegangendiner met wijn geserveerd, alles in de prijs inbegrepen. Je moet er alleen wel iets voor doen, want het operaterrein is uitsluitend bereikbaar via een wandeling van twintig minuten door De Rottige Meente of met een boottocht van Staatsbosbeheer. Vakantiepret voor de operaliefhebber!

Deze zomer presenteert Opera Nijetrijne weer eens een complete opera van Mozart's rivaal Salieri: *La grotta di Trofonio* (1785), een 18de-eeuwse komedie met persoonsverwisselingen die nu eens doen denken aan Shakespeare's *A Midsummer Night's Dream*, dan weer aan Da Ponte's *Così fan tutte*. Het is een van de twee succeswerken van de toen immens populaire Italiaanse componist op libretti van Giovanni Batista Casti, die hem een jaar later zou voorzien van de tekst voor de muzikale satire *Prima la musica e poi le parole*.

Nederlandse tekst

De komische kern van *La grotta di Trofonio* ligt in het feit dat door de toverkunsten van de magiër Trofonio niet de personages maar hun karakters verwisseld worden. De serieuze Ofelia is verloofd met de filosofische Artemidoro en haar vrolijke zusje Dori met de levensgenieter Plistene, maar door toverkracht nemen eerst de beide heren elkaars karakter over en vervolgens de beide zusjes.

De verwarring bereikt tot twee maal toe een hoogtepunt, dit tot wanhoop van vader Aristone, die opeens de grootste moeite heeft zijn beide dochters aan de man te brengen.

In de librettobewerking van Nynke van den Berg werden Trofonio en zijn tovergrot vervangen door een toverkast die toevallig in het bezit van de antiquair Artemidoro is gekomen. Belangrijker is echter de speciaal voor deze productie geschreven Nederlandse tekst, een verrukkelijke combinatie van zin en onzin met hilarische verwijzingen (o.a. naar de Scheene) en actualisering (‘jij bent mijn top ADHD'er!’).

Maar het allerbelangrijkste is toch weer dat hier door Nederlandse zangers een Nederlandse tekst wordt gezongen. Niet alleen ontgaat de toeschouwer daardoor bijna geen woord (en een tekst horen is echt iets anders dan een boventiteling meelesen!), maar het versterkt ook aanzienlijk het contact tussen zangers en publiek. Meer nog dan de verstaanbaarheid spelen daarbij de woordkleuren, accenten en betekenisnuances een rol. Een grap goed horen vertellen (‘met jus!’ zouden Snip & Snap zeggen) is tenslotte iets anders dan een grap meelesen als die in een vreemde taal keurig wordt voorgedragen.

Mozart in een gastrol

Niet minder dan in de Nederlandse tekstbewerking ligt de charme van Opera Nijetrijne in de arrangementen van muzikaal leider Vaughan Schlepp. Zijn bewondering voor de muziek van Salieri is bekend en de liefde voor diens muziek is hoorbaar in de bewerkingen. Een orkestpartituur terugbrengen tot vijf blazers, een contrabas en een piano is geen sinecure, maar Schlepp heeft zich er dit keer weer duidelijk op uitgeleefd. De instrumentale versobering leidde tot een verrassende kleurenrijkdom en het levendige resultaat deed bij de première op een regenachtige 13de augustus zelfs het tegenvallende weer vergeten.

Na de pauze brak de zon echter door en muzikaal werd dat ingeluid met een ware verrassing: Mozart's overture *Così fan tutte* in een adembenemend arrangement met in het centrum een speels kat-en-muis-spel van hobo en klarinet. Ook daarna stak Mozart trouwens nog een paar keer zijn neus om de hoek, al was het maar met twee of drie maten, maar voor trouwe bezoekers van Opera Nijetrijne komen zulke muzikale grapjes al lang niet meer onverwacht. In de virtuoze arrangementen van Schlepp zit je er gewoon op te wachten.

Eind goed, al goed!

Inventiviteit

Absoluut ontwapenend was intussen het visuele gebeuren. In een ingenieus opgebouwd decor en fleurige kostuums van Sanne Puijk zongen, dansten en buitelden de solisten met een aanstekelijk enthousiasme door de handeling heen. Regen of geen regen, het maakte niets uit (discipline!), ook tijdens een kort stortbuitje kwamen ze even flitsend en vrolijk op de onverwachte momenten uit de meest onverwachte hoeken tevoorschijn. De regie van Nynke van den Bergh gaf het geheel niet alleen een enorme vaart, maar bleek ook een wondertje van inventiviteit.

Ook in zang en spel bleven al met al geen wensen on vervuld. De bariton Pieter Hendriks maakte van Aristone een aartsvaderlijke scharrelaar en zijn beide dochters werden trefzeker neergezet door de vrolijke, komedianteske Donij van Doorn en de mooi contrasterende, donkerder getimbreerde Mijke Sekhuis. Hun beide minnaars waren in vertrouwde, zeer energieke handen bij de tenoren Jacques de Faber en Erik Slik, en allen profiteerden in deze pretentieloze komedie merkbaar van het directe contact met het publiek, zowel dankzij de Nederlandse tekst als dankzij de korte afstand.

Extra charme bij dat alles is weer de gemoedelijke, informele sfeer die ertoe bijdraagt dat het publiek blijft terugkomen. Wie Opera Nijetrijne nog niet kent, zal daarom moeite moeten doen om voor het twintigste seizoen kaarten te bemachtigen. Tijdig (vóór 1 december) de website bestuderen is een vereiste. Bij de Bayreuther Festspiele komt u momenteel makkelijker binnen!